

REFERAT Social- og Sundhedsudvalget d. 22-06-2016

Møtedato Onsdag d. 22. juni 2016 kl. 13:00

Møtested Lillelund, Lillelundvej 8, Vemb

Indholdsfortegnelse

Social Odontologisk Klinik (tandklinikken) - slutevaluering.....	3
Status på værestedsprojektet.....	6

Punkt 1: Social Odontologisk Klinik (tandklinikken) - slutevaluering

29.00.80-G00-3-10

Sagsfremstilling

AH/HJN/MB - SOU

Social Odontologisk Klinik (SOK) blev etableret i januar 2012 som en udløber af Operation Sundhed, hvis formål var at udvikle og iværksætte en sundhedsfaglig indsats med et socialfagligt islæt målrettet socialt udsatte. SOK drives med arbejdskraft fra frivillige tandlæger samt lønnede klinikassistenter, hvis arbejdstid indgår i lejeaftalen om benyttelse af lokaler hos den regionale Specialtandplejeklinik. De bevilgede midler går således til leje af klinik, aflønning af klinikassistenter samt materialer. Projektfinansieringen til tandklinikken udløb med udgangen af 2015, og i budgettet for 2016 er der bevilget 80.000 kr. til fortsættelse af Tandklinikken.

Der er foretaget en slutevaluering af projektet, og konklusionerne forelægges her til orientering for udvalget.

Tandklinikens formål

Formålet med tandklinikken er gennem akut indsats at styrke sundhedsindsatsen i forhold til tandsundhed over for målgruppen. Tandsundheden fremmes gennem klinikens forskellige behandlinger såsom tandudtrækninger og tandudfyldninger.

Tandklinikken tilbyder udelukkende akut tandbehandling. Der foretages således ikke forebyggende og behandlende tandpleje (omsorgstandpleje, SUL § 131) eller mere omfattende behandlinger, som ligger uden for akuttilbuddet (specialtandpleje, SUL § 133).

Tandklinikken forventes at medvirke til at fremme målgruppens tandsundhed samt at have en positiv effekt i forhold til borgernes smerter, evne til at spise og begå sig socialt med øget livskvalitet til følge.

Målgruppen

Klinikens målgruppe er socialt udsatte borgere, der ikke kan benytte de almindelige tandplejetilbud hos praktiserende tandlæger, og som samtidig ikke tilhører målgruppen for omsorgstandpleje (SUL § 131) eller specialtandpleje (SUL § 133). Dertil kommer, at målgruppen har økonomisk vanskeligt ved at prioritere at komme til tandlæge.

Primære karakteristika for projektets målgruppe er misbrug i forskellig former, dårlig sundhedstilstand, psykiske og sociale problemer, nedsat funktionsevne, dårlige boligforhold, hjemløshed og vanskeligheder ved at opretholde struktur i hverdagen. Projektets målgruppe kommer sjældent eller slet ikke til tandlæge. Dårlig tandhygiejne og misbrug kan give store skader på tænderne og medføre dårlig livskvalitet pga. smerter, ubehag og udelukkelse fra deltagelse i sociale sammenhænge.

At målgruppen for tandklinikken har en ringe tandtilstand afspejles i de besvarelser, som klinikens patienter gav forud for behandlingen. 62 % beskrev deres tænders tilstand som enten 'dårlig' eller 'meget dårlig'. 26 % beskrev deres tandtilstand som 'nogenlunde', mens kun 9 % beskrev den som 'god' eller 'virkelig god'. Samtidig oplevede størstedelen af patienterne (89 %) smerter eller ubehag som følge af deres tandproblemer.

I forhold til den dårlige tandtilstands indvirkning på livskvalitet angav 64 % af borgerne, at de inden for de seneste 12 måneder havde haft problemer med at tygge, og 62 % angav, at de havde oplevet anspændthed på grund af problemer med tænder og mund. Også de kosmetiske gener som følge af dårlig tandtilstand påvirkede livskvaliteten negativt, idet 64 % angav, at de havde været flove over deres tænders udseende, mens 53 % havde undgået at smile, som følge heraf. For 34 % af de adspurgte havde tandproblemerne påvirket dem så meget, at de havde undgået deltagelse i sociale aktiviteter.

Tandproblemerne medfører desuden for ca. halvdelen (47 %) af borgerne forstyrret søvn, mens ca. en tredjedel (32 %) af de adspurgte angav, at påvirkningen fra tandproblemerne var så stor, at de havde haft svært ved at udføre normale aktiviteter og f.eks. havde måttet blive hjemme fra arbejde. Ligeledes oplevede 43 %, at de som følge af tandproblemerne havde været mindre tolerante over for ægtefælle eller venner. Alle disse problemer beskriver i tillæg til smerterne, hvordan den dårlige tandsundhed medfører en betydelig forringelse af borgernes livskvalitet.

Resultater

I det følgende redegøres for projektets resultater i henhold til de opstillede mål.

- Optag og flow: 182 behandlingsforløb fra 2013-2015

Tandklinikken har i perioden 2013-2015 nået den opstillede målsætning om et indtag på 50 borgere/år. Der er opstartet i alt 182 behandlingsforløb fra februar 2013 til slut december 2015. Heraf er 37 opstartet i 2013, 55 opstartet i 2014 og 87 opstartet i 2015. Der er i alt afsluttet 145 behandlingsforløb.

Målgruppens dårlige tandstatus medfører, at hver klient typisk har behov for 3 – 6 behandlinger i klinikken. Derudover ses en tendens til, at klienterne efter nogle måneder henvender sig igen med et nyt behov. Alt sammen er det med til at påvirke optaget tandklinikken. En anden faktor i forhold til optag og flow er, at klinikken er udfordret af, at målgruppen er ustabil og vanskelig at fastholde, hvilket betyder manglende fremmøde. Klinikken gør en stor indsats for at undgå udeblivelser gennem inddragelse af den enkeltes personlige og faglige netværk om datoer for mødetid samt gentagne påmindelser via sms. Klinikken imødekommer desuden udfordringen ved at kontakte andre borgere på ventelisten, og ved afbud lykkedes det næsten altid at kalde nye patienter ind.

For at sikre målsætningen om borgerindtag har man foretaget en generel øgning i klinikkens åbningstid, og i driften af klinikken gøres der meget for at udnytte ressourcerne optimalt. Kapacitetsøgningen er fuldstændig afhængig af, at der er nok frivillige. Der arbejdes desuden med rekrutteringstiltag for at skaffe flere frivillige tandlæger.

- Tandklinikken har positiv effekt for målgruppens liv

Tandklinikken har stor effekt i forhold til borgernes tandtilstand, smerter og livskvalitet.

Tandtilstand

Efter behandlingen angav 58 % af patienterne, at deres tænders tilstand kunne beskrives som 'god', 'virkelig god' eller 'fantastisk', mens 22 % beskrev den som 'nogenlunde'. Patienterne vurderede således deres tænders tilstand som betydeligt bedre efter behandlingen.

Smerter:

En stor andel af de behandlede følte sig hjulpet i forhold til mindskelse af smerter. 65 % angav således, at de havde fået færre smerter efter behandlingen.

Livskvalitet og socialt liv:

I forhold til behandlingens betydning for borgernes livskvalitet og generelle trivsel blev de behandlede spurgt, hvor meget det havde betydet for dem, at have fået ordnet tænderne. Her angav hele 90 %, at det havde haft 'altafgørende' eller 'stor betydning' for dem. Som begrundelse nævnes fravær af smerter, mere psykisk overskud og muligheden for selv at kunne tygge maden, ligesom det har stor betydning og giver mere selvtillid at slippe for de kosmetiske gener, der ofte følger med en dårlig tandtilstand. Tandbehandlingen har betydet, at borgerne nu kan smile og grine igen, og er sluppet for følelser af skam og flovhed over tænderne. De beskriver i forlængelse heraf, at de nu kommer mere ud. Dette påvirker deres sociale liv i positiv retning, og 59 % svarer, således, at tandbehandlingen har haft en betydning for deres sociale liv.

Almen sundhedstilstand:

Endelig tyder det på, at tandbehandlingen og rådgivningen i forbindelse hermed også vil have positiv indvirkning på den almene sundhedstilstand fremadrettet, f.eks. ved, at målgruppen gør mere for at forebygge tandproblemer. 86 % svarede således, at de nu ville gøre mere for at passe på deres tænder.

- Misbrug: 17 % angiver, at tandbehandlingen vil få indflydelse på misbrug

På spørgsmålet om, hvorvidt tandbehandlingen vil få indflydelse på forbruget af alkohol, stoffer og/eller medicin, har 17 % svaret 'ja'. Blandt de patienter, hvor behandlingen har haft indflydelse på misbruget, nævnes det som begrundelse, at de ikke behøver misbruge i samme grad for at smertelindre, samt at de vil afholde sig fra bestemte stoffer (f.eks. at sniffe speed) for at passe på tænderne.

Anvendelse af projekterfaringer og fremadrettet forankring

Efter projektperiodens afslutning kører klinikken videre efter samme model og ud fra budgettet på 80.000 kr der er afsat til driften. Beløbet skal dække lokaleleje og udgifter til materialer, klinikassistenter og sekretær, mens tandlægerne fortsat er tilknyttet som frivillige. Registrering og dokumentation vil ligeledes blive videreført. En sekretær fra Center for Socialt Udsatte står for bl.a. indkald af klienter, vagtplan, venteliste samt assistance i venteværelset, når klinikken har åbent.

Tandklinikken tager fortsat kun patienter ind til akutbehandling, hvorefter patienterne henvises til specialtandlægen ved behov for yderligere hjælp, som ligger uden for tandklinikken opgaver, f.eks. borgere hvor alle tænder skal fjernes. Der vil i det fremadrettede arbejde være fokus på øget samarbejde og dialog i forhold til henvisningsprocedure til specialtandplejen.

Indstilling

Til udvalgets orientering.

Historik

Fra Social- og Sundhedsudvalgsmødet den 1. juni 2016:
Sagen udsættes.

Beslutning

Social- og Sundhedsudvalget tager orienteringen til efterretning.

Aksel Gade (V) deltog ikke under behandlingen af punktet.

Punkt 2: Status på værestedsprojektet

29.09.00-P20-8-13

Sagsfremstilling

HB/AH/HJN/CN - SOU

Det 3-årige værestedsprojekt "Projekt Styrket Indsats på Væresteder" er inde i det sidste projektår. Udvalget får her en status på projektet og de foreløbige resultater.

Overordnede projektindhold og status

Kommune og væresteder udvikler og afprøver en samarbejdsmodel. Modellen bygger på et tværfagligt samarbejde om kommunale tilbud til socialt udsatte borgere. Værestederne er omdrejningspunktet for afprøvningen af de kommunale tilbud. Tilbuddene er "Fremskudt sagsbehandling", "Fremskudt misbrugsindsats" og "Styrket SKP-ordning" (støtte- og kontaktpersonsordning). Hertil har værestederne tilbudt borgerne forskellige holdbaserede aktiviteter med progressionsfokus. De kommunale indsatser er implementeret som faste tilbud på Varmestuen og Hyttefadet og som ad hoc-tilbud på Værestedet i Ulfborg. Som en del af projektet er der udarbejdet en værestedsstrategi, som udvalget godkendte i august 2014. Strategien er en ramme for udviklingen af samarbejdet mellem væresteder og kommune.

Projektets kontakter

Fra oktober 2014 til april 2016 er der registreret 124 samtaler/henvendelser, hvoraf størstedelen har været til den "fremskudte" sagsbehandler inde på værestederne i Holstebro. Ultimo 2015 og i 2016 er der sket en fremgang i antal registrerede samtaler med både den "fremskudte" misbrugsbehandler og SKP-medarbejderne. Projektets evaluators KORA (Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse) kan ikke på nuværende tidspunkt levere oplysninger om tallet for antal unikke borgere, der har været igennem projektet. De kommunale medarbejdere i projektet informerer dog om, at der er mange gengangere, der har modtaget hjælp. En bemærkning er også, at der efter det seneste udtræk fra KORA på hvor mange henvendelser, der har været, er kommet en del flere samtaler ind. Disse indgår ikke i statistikken, som fremgår af følgende oversigt:

	Henvendelser (alle)	Henvendelser pr. værested (alle)				Projektets målsætning ift. antal unikke borgere (bygger på værestedernes egne optællinger / forventninger)
		Hyttefadet	Varmestuen	Værestedet	Uden for værestederne	
Fremskudt Sagsbehandling	72	29	32	2	9	130-160
Fremskudt Misbrugsindsats	23	9	11	0	3	30-50
Styrket SKP- ordning	29	5	11	1	12	50-70
Det samlede projekt	124	43	54	3	24	210-280

Det er på nuværende tidspunkt klart, at projektets målsætning om antallet af borgere i projektet ikke nås. Dette skyldes, at der ikke har været så stor en efterspørgsel efter de fremskudte tilbud som forventet, at relationsarbejdet til målgruppen socialt udsatte borgere har taget – og fortsat tager – meget tid, samt at den forventede målgruppe på værestederne ikke har været så stor som antaget.

Som en del af projektets værestedsstrategi har Udsatterådet i efteråret 2015 været rundt på væresteder for at lave en mindre kortlægning af brugergrupperne. Herigennem var øjeblikbilledet også, at værestedernes samlede brugergrupper ikke var så store som antaget og beskrevet i projektbeskrivelsen.

De beskrevne forhold medvirker til, at KORA estimerer, at der er en høj enhedspris pr. borger, der har været kontakt til i projektet og for det samlede projekt i 2014 og 2015:

- Fremskudt sagsbehandling: 1.384 kr. pr. borger
- Fremskudt misbrugsindsats: 6.078 kr. pr. borger
- Styrket SKP-ordning: 8.966 kr. pr. borger
- Det samlede projekt: 11.966 kr. pr. borger (alle projektets udgifter er medtaget)

(der er dog visse forbehold i forhold til disse beregninger - se yderligere i KORA's statusnotat fra april 2016 vedlagt som bilag).

De specifikke borgergrupper

Den foreløbige vurdering fra KORA er, at projektet i Holstebro har fået kontakt til socialt udsatte borgere, som kommunen tidligere kun har haft begrænset kontakt til. Til langt de fleste borgere har der dog været et kendskab til på forhånd.

Kendetegn for borgergruppen er at:

- Borgerne overvejende er på offentlig forsørgelse (71 % får førtidspension, 22 % får arbejdsmarkedsydelse, 6 % får folkepension, 1 % har ingen forsørgelse)
- Stort set alle bor i egen bolig (96 % bor i egen bolig)
- Borgerne især har søgt hjælp til sundheds- og misbrugsrelaterede problemstillinger & personlig økonomi.

Foreløbige overordnede konklusioner fra KORA

- Projektet medvirker til, at den faglige indsats over for målgruppen styrkes, og at projektet får kontakt til borgerne tidligere og til borgere, der ikke i forvejen er kendt af forvaltningerne. Ligesom den faglige kvalitet i indsatsen generelt er højere, end den ville have været
- Placeringen på værestederne skaber en bedre relation til borgerne
- Borgerne er generelt meget positive over for indsatserne
- Den fremskudte sagsbehandling er efterspurgt blandt borgerne, og det opleves som en fordel, at de udsatte borgere møder sagsbehandlingen på værestederne frem for i forvaltningen
- SKP-funktionen og den fremskudte misbrugsindsats ses nogenlunde positivt i forhold til de opsøgende funktioner og som brobygning til forvaltningernes tilbud og indsatser.

Foreløbige lokale konklusioner fra implementeringsteamet og KORA

- Samarbejdet i projektets implementeringsteam styrker det generelle samarbejde mellem kommune og væresteder og er medvirkende til opnåelse af et fælles sprog og forståelsesramme
- Samarbejdet mellem de kommunale medarbejdere og værestedspersonalet har betydning for kontakten og hjælpen til borgerne
- Der er et klart behov for den støtte og hjælp, som borgerne kan få gennem fremskudt sagsbehandling. Indsatsens konkrethed og efterspørgsel fra brugerne har gjort den til en succes. Flere borgere forklarer, at de ikke ville have fået den fornødne hjælp og støtte, hvis det ikke var pga. indsatsens placering på værestedet
- Tilbuddet i forhold til den fremskudte misbrugsindsats har haft svære vilkår, fordi nogle borgere starten ikke har ønsket indsatsen. I projektet har det dog vist sig, at indgangen til borgerne og deres misbrug sker gennem en konkret trivselsorienteret indsats
- Der har ikke umiddelbart været et stort behov for hjælpen fra SKP-indsatsen hos værestedsbrugerne. Med de øvrige indsatser er brugernes behov for hjælp og støtte i mange tilfælde blevet opfyldt. Der har dog været nogle gode kontakt- og samarbejdsforløb omkring enkelte værestedsbrugere. Der har også været kontakt til nogle borgere uden for værestederne, men det er ikke lykket at få dem ind på værestederne. En erfaring er, at en sådan indsats tager tid at implementere, især fordi den ikke er så konkret.

Til udvalgsrådet d. 18. august 2016 indstilles den endelige evaluering og de anbefalinger, som projektets implementeringsteam har til, hvordan projektet – eller elementer af projektet – kan implementeres i driften fra 2017.

Indstilling

Til orientering.

Historik

Fra Social- og Sundhedsudvalgsrådet den 1. juni 2016:

Sagen udsættes

Beslutning

Orienteringen tages til efterretning.

Aksel Gade (V) deltog ikke under behandlingen af punktet.